

Kaupunkirakennelautakunta

240 §

2.12.2020

§ 251

Asianro 9138/08.00.00/2020

Hoitopysäköintilupa / korjattu esitys

Päätöshistoria

Kaupunkirakennelautakunta 2.12.2020 240 §

Esittelijä poisti asian esityslistalta.

Apulaiskaupunginjohtaja Jari Kyllönen Kaupunginhallitus

Kotihoidon pysäköintilupaan liittyvä lainsäädäntö

1.6.2020 voimaan tullut tieliikennelaki mahdollistaa kotihoidon pysäköintiin kunnissa ja kaupungeissa helpotusta kotihoidon työntekijöille käyttöönotettavalla kotihoidon pysäköintitunnuksella. Lain taustalla on ollut tahtotila helpottaa ja nopeuttaa kotihoidon työtä. Kotihoidon työntekijällä on voinut kulua pysäköintipaikan etsimiseen enemmän aikaa kuin itse kotikäyntiin. Toisaalta tilanteet ja olosuhteet pysäköinnissä ovat hyvin vaihtelevia eri kaupungeissa ja kunnissa. Tämän vuoksi kunnat voivat itsenäisesti tehdä päätöksen mahdollisesti käyttöönotettavasta kotihoidon pysäköintitunnuksesta ja sen lupaehdoista. Luvasta voidaan periä maksu.

Tieliikennelain 39 a §:n mukaisesti ajoneuvo, jossa on kotihoidon pysäköintitunnus saa pysäköidä vastaavalla tavalla kuin liikuntaesteisen pysäköintitunnuksella varustettu ajoneuvo. Nämä säädökset ovat seuraavat:

- Pysäköinti maksulliselle paikalle maksua suorittamatta.
- Alueelle, jossa pysäköinti on kielletty pysäköintikielto - tai pysäköintikieltoalue – liikennemerkkin vaikutusalueella.
- Rajoitusta pidemmäksi ajaksi alueella, jossa pysäköinnin enimmäisaikaa on rajoitettu.

Liikkumisesteisen pysäköintitunnuksella varustettua ajoneuvoa ei kuitenkaan saa pysäköidä sellaiselle alueelle tai paikalle, joka on osoitettu liikennemerkillä vain tiettyjen ajoneuvojen pysäköintiin eikä muulle liikenteelle saa aiheuttaa kohtuutonta haittaa tai vaaraa.

Kotihoidon pysäköintitunnusta saa käyttää pysäköintiin vain sosiaalihuoltolain mukaisen kotihoidon ja asumispalvelun tehtävää varten, terveydenhuoltolain tarkoittamaa kotisairaanhoidoa varten, vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun laissa tarkoitettua tehtävää varten ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa määriteltyä tehtävää varten. Kunnan tulee peruuttaa luvan voimassaolo, jos tunnuksen myöntämisen perusteet eivät enää täyty, työntekijä tai tunnuksen haltija on toistuvasti tai vakavasti käyttänyt taikka antanut käyttää

tunnusta lain vastaisesti tai työntekijä tai tunnuksenhaltija pyytää pysäköintitunnuksen voimassaolon päättämistä. (tieliikennelaki 190 a§)

Poikkeusajan pysäköintijärjestelyt

Kuopiossa on kevään 2020 poikkeusajaksi otettu kaupungin henkilöstön käyttöön väliaikaisjärjestelyin Kuopion kaupungin kotihoidon ja vammaispalvelun henkilöstölle tonttialueilla käytössä oleva pysäköintilupa. Tällä väliaikaisella pysäköintilupajärjestelyllä valmistauduttiin kaupungin henkilöstön osalta poikkeusajan mahdollisesti lisääntyvään kotihoidon tarpeeseen ja tarkoitus oli helpottaa kaupungin tekemää kotihoidon työtä. Lupia on myönnetty Kuopion kaupungin työntekijöille noin 190 kpl. Pysäköintiluvan ehtoihin määriteltiin, että pysäköintipaikka etsitään ensisijaisesti käyntikohteen tonttialueelta kiinteistön omistajan/haltijan osoittamalla tavalla ja toissijaisesti kadun varrelta pysäköintiin osoitetulta pysäköintipaikalta. Kuopion kaupungin pysäköinninvalvonta on sopinut tonttialueiden käytöstä (kaupungin kotihoidon työntekijöiden pysäköintioikeus kiinteistöllä) kiinteistöjen isännöitsijöiden kanssa. Pysäköinninvalvonta hoitaa tällä hetkellä sopimuksella noin 190 kiinteistön tonttialueen pysäköinninvalvontaa. Sopimukseen perustuva järjestelmä on toiminut hyvin eikä kiinteistöt ole irtisanoneet kaupungin kanssa tekemiä sopimuksia kotihoidon työntekijöiden pysäköintioikeudesta. Poikkeusajan pysäköintilupa on voimassa vuoden 2020 loppuun saakka.

Asiakkaiden kotiin annettavat palvelut ja hoitotehtävät sijoittuvat koko kaupungin alueelle. Osan näistä palveluista ja hoitotehtävistä annetaan kaupungin henkilöstön taholta ja osa yksityisten palveluntuottajien taholta. Olosuhteet asiakkaiden tonttialueilla ja heidän asuinpaikkansa läheisyydessä sijaitsevilla katualueilla vaihtelevat suuresti pysäköintimahdollisuuksien osalta. Osalla alueista niin katualueilla kuin tonteillakin pysäköintiin tilaa on riittävästi ja pysäköintiä ei ole esimerkiksi ajallisesti rajoitettu. Osalla alueista taas pysäköintipaikkoja ei ole niin hyvin tarjolla, pysäköinti on maksullista tai ajallisesti rajoitettua. Vaikka kotihoidon työhön liittyvä pysäköinnin tarve on yleensä keskimäärin 30-60 minuuttia, pysäköintitarve voi olla myös tätä pitempi, koska asiakkaille annettavat palvelut ja hoitotehtävät ovat moninaisia ja osa näistä on aikaa vieviä. Näin ollen palveluihin ja hoitotyöhön liittyvän pysäköinnin tarve vaihtelee, koska esimerkiksi henkilökohtaisen avustajien työ asiakkaan kotona voi kestää useita tunteja.

Kaupungin kotihoidon työntekijöiden käytössä olevat pysäköintiluvat on sovittu yhdessä kiinteistöjen kanssa siten, että pysäköinneistä ei ole aiheutunut tonttialueilla vaaraa tai kohtuutonta haittaa. Näin ollen kotihoidon työntekijöiden pysäköintioikeudet tonttialueilla on pyritty osoittamaan kiinteistöjen omistajien osoittamalla tavalla. Kaupunki on antanut lupauksen, että mahdollisiin pysäköintioikeuksien väärinkäyttöksiin tai muihin virheellisiin pysäköinteihin puututaan tonttialueilla tarvittavalla tavalla. Lisäksi pysäköintiongelmia tonttialueilla saatetaan kotihoidon esimiesten tiedoksi, jotta he voivat tarvittaessa ohjeistaa tarkemmin työntekijöitä. Mainittu toimintatapa on ollut onnistunut ja toimiva.

Kaupungin kotihoidon työntekijöiden pysäköintitarpeet ja mahdolliset ongelmat on pyritty ratkaisemaan yhteistyössä kotihoidon, vammaispalvelujen, liikennesuunnittelun ja pysäköinninvalvonnan kanssa. Todettakoon, että poikkeusajan aikana kaupungin kotihoidon työntekijöiden tonttialueilla tapahtuneista pysäköinnistä on määrätty kaksi pysäköintivirhemaksua. Nämä pysäköintivirhemaksut on muutettu oikaisuvaatimusten myötä

huomautuksiksi työnantajan antamaan selvityksen perusteella. Näin ollen voitaneen todeta, että Kuopiossa kaupungin kotihoidon työntekijöillä ei ole ollut merkittäviä pysäköintiongelmia.

Työryhmän valmistelu ja perustelut päätökselle

Kotihoidon pysäköintitarpeiden kehittämistä on tehty poikkihallinnollisella työryhmällä vuoden 2020 aikana, jolloin on myös saatu kokemuksia nykyisin käytössä olevista pysäköintijärjestelyistä. Työryhmä on yhteisymmärryksessä päätenyt esittämään, että Kuopiossa ei oteta käyttöön tieliikennelain mukaista kotihoidon pysäköintitunnusta. Kotihoidon työntekijöiden osalta on kuitenkin syytä jatkaa tonttialueilla sopimukseen perustuvaa pysäköintijärjestelyä.

Koska osa kotihoidon työstä tehdään kaupungin työntekijöiden ohella yksityisten palveluntuottajien taholta, myös yksityisten palveluntuottajien pysäköintitarpeet tulisi ratkaista vastaavalla tavalla. Tähän perustuen kaupunki tulee viipymättä ehdottamaan kiinteistöille, että nykyistä sopimuskäytäntöä jatketaan toistaiseksi ja sopimusta hieman muutetaan, koska pysäköintioikeus tonttialueella olisi tarkoituksenmukaista antaa myös kaupungin kotipalvelua antaville yksityisille palveluntuottajille.

Kaupunki tulee ottamaan sopimuksen muuttamisen osalta yhteyttä sopimuksen tehneisiin kiinteistöihin. Kaupunki pyytää kiinteistöiltä suostumusta siihen, että kaupungin kotipalvelua suorittavat yksityiset palveluntuottajat saisivat samanlaiset pysäköintioikeudet tonttialueilla kuin kaupungin henkilöstöllä. Vaikka pysäköintioikeudet tonttialueilla hieman lisääntyy, tästä ei pitäisi aiheutua haittaa tai ongelmia tonttialueilla. Sopimusmuutos mahdollistaisi kuitenkin sen, että kaupungin kotipalvelu toimintana paranee.

Tämän vuoksi esitetään, että kaupunki ottaisi kotihoidon työhön liittyen käyttöön maksuttoman hoitopysäköintiluvan. Mainittu hoitopysäköintilupa on tarkoitus ottaa käyttöön sekä kaupungin henkilöstön että kaupungin puolesta kotihoidon työtä tekevien yksityisten palveluntuottajien osalta. Hoitopysäköintiluvan käyttöönotto mahdollistaa sen, että tonteilla kaupungin kotihoitoon liittyvät pysäköinnit ovat paremmin hallittavissa, virheelliset pysäköinnit paremmin pysäköinninvalvonnan kannalta valvottavissa ja pysäköinnit tapahtuvat sopimuksen tehneen kiinteistön sopimalla tai osoittamalla tavalla. Ehdotettu hoitopysäköintilupa ei korvaa kaupungin henkilöstön käytössä olevaa henkilöstöpysäköintilupaa vaan yksin kaupungin henkilöstölle varatuilla tonttialueilla on kaupungin työntekijällä oltava pysäköidessään käytössä maksullinen henkilöstöpysäköintilupa. Näin ollen tältä osin ei tapahdu muutosta.

Kiinteistöillä on hoitopysäköintiluvan käyttöönotosta huolimatta edelleen oikeus määrätä yksin omalla tontillaan tapahtuvista pysäköinneistä. Kiinteistöillä on oikeus puuttua sopimusestavastaisiin pysäköinteihin antamalla sopimusehtojen vastaisesta tai vaaraa tai kohtuutonta haittaa aiheuttavista pysäköinneistä valvontapyynnön pysäköinninvalvonnalle. Lisäksi kiinteistöillä on mahdollista antaa pysäköinninvalvonnalle ns. valtuutus, jolloin pysäköinninvalvonta valvoo oma-aloitteisesti tonttialueella tapahtuvia pysäköintejä. Vielä kiinteistöillä on oikeus irtisanoa kaupungin kanssa tonttialueella pysäköintioikeutta koskeva sopimus.

Saatujen kokemusten myötä kaupungin kotihoidon henkilöstön osalta ei ole juuri todettu pysäköintiongelmia tonttialueilla. Kaupungin kotihoidon

esimiehet ovat kuitenkin velvollisia valvomaan työntekijöidensä työtä ja myös työhön liittyvää pysäköintioikeuden käyttöä tonttialueella.

Yksityinen palveluntuottaja voi saada itselleen tai työntekijöidensä käyttöön ehdotetun hoitopysäköintiluvan siten, että yksityinen palveluntuottaja tekee ensin kaupungin kanssa erillisen sopimuksen hoitopysäköintiluvan käytöstä. Mainittua sopimusta tehtäessä on mahdollisuus tarkistaa, että kyseessä on kaupungin puolesta toimiva yksityinen palveluntuottaja. Edelleen sopimuksessa on asetettu yksityiselle palveluntuottajalle tonteilla tapahtuvien pysäköintien osalta sitovia sopimusehtoja. Sopimuksessa määritellään mm. se, milloin hoitopysäköintilupaa on oikeus käyttää, miten tonttialueilla on oikeus pysäköidä sekä se, että tonttialueilla on noudatettava kaikilta osin kiinteistöjen antamia pysäköintiohjeita. Edelleen sopimuksessa määrätään, että sopimuskumppanilla on velvollisuus varmistaa, että hoitopysäköintilupa perustuvista pysäköinnistä ei aiheudu vaaraa tai kohtuutonta haittaa kiinteistölle. Edelleen sopimuksen ehtojen perusteella kaupunki voi puuttua sopimuskumppanin sopimusrikkomuksiin ja tarvittaessa kaupunki voi määrätä toistuvien sopimusrikkomusten (=tonttialueilla hoitopysäköintilupa perustuvat toistuvat pysäköintivirheet) perusteella sopimuskumppanille 1 000,00 euron suuruisen sopimussakon tai jopa irtisanoa koko sopimuksen eli poistaa sopimusrikkomukseen perustuen yksityiselle palveluntuottajalle myönnetyn hoitopysäköintiluvan. Mainitulla sopimuksella ja sen ehdoilla turvataan se, että lupaan perustuvat pysäköinnit tapahtuvat kiinteistöjen osoittamalla tavalla ja tarvittaessa väärinkäytöksiin voidaan puuttua viipymättä kaupungin taholta.

Ehdotettu hoitopysäköintilupa on kaupungin myöntämä ja ylläpitämä sähköinen pysäköintilupa. Lupaan perustuvat ajoneuvon pysäköintioikeudet tonttialueella on pysäköinninvalvonnan tarkistettavissa. Mainituilla toimenpiteillä varmistetaan se, että hoitopysäköintilupaa käytetään ehtojen mukaisesti.

Hoitopysäköintiluvalla pysäköintipaikka oikeuttaa pysäköimään asiakkaan asuinpaikan mukaisella tonttialueella, kun kiinteistön osalta on saatu lupa pysäköintiin. Mikäli kiinteistö ei tee kaupungin kanssa sopimusta kotihoidon liittyvästä pysäköintioikeudesta tai sopimuksen tehneellä kiinteistöllä ei ole käytössä hoitopysäköintilupa osoitettuja pysäköintipaikkoja, pysäköinti ei ole sallittua tonttialueella. Näin ollen hoitopysäköintilupa ei milloinkaan oikeuta pysäköimään tonttialueella vastoin kiinteistön omistajan lupaa. Mikäli näin tapahtuu, kiinteistön omistajan ja myös hoitopysäköintiluvan vastaiseen pysäköintiin voidaan puuttua pysäköinninvalvonnan taholta. Virheellisestä pysäköinnistä voidaan määrätä seuraamuksena virhemaksu. Tarvittaessa pelastustielle virheellisesti pysäköity ajoneuvo voidaan siirtää siirtolain mukaisesti.

Mikäli pysäköinti tonttialueella ei ole hoitopysäköintilupa perustuen mahdollista, kotihoidon työssä on oikeus pysäköidä normaalilla tavalla katualueilla ja yleisillä pysäköintialueilla. Tällöin on noudatettava lainsäädäntöä ja alueella voimassa olevia pysäköintiä koskevia liikennemerkkejä. Ehdotettu hoitopysäköintilupa ei siten oikeuta pysäköimään lainsäädännön tai katualueilla voimassa olevan liikennesääntöjen tai liikennemerkkien vastaisesti. Tähän ratkaisuun on päädytty liikenneturvallisuusnäkökulmat huomioiden. Nykyiset poikkeusajan pysäköintijärjestelyt ovat olleet varsin toimivia ja riittäviä, eikä kotihoidon työssä ole todettu varsinaisia pysäköintiongelmia. Hoitopysäköintiluvan käyttöoikeus voi kuitenkin osoittaa, että mahdollinen virhemaksupäätös voidaan tehdyn oikaisuvaatimuksen myötä katsoa aiempaa helpommin vähäiseksi pysäköintivirheeksi, jolloin

virhemaksupäätös voidaan muuttaa huomautukseksi ja virhemaksua ei tarvitse maksaa. Tällä hetkellä kotihoidon työssä on vaikea osoittaa, että katualueella tapahtunut pysäköinti liittyi kotihoidon työhön.

Kotihoidon työhön liittyviä pysäköintiongelmia voidaan pyrkiä ratkaisemaan hoitopysäköintiluvan käyttöönoton lisäksi kaupungin sisällä yhteistyössä kotihoidon, vammaispalvelujen, liikennesuunnittelun, pysäköinninvalvonnan ja tilapalveluiden kanssa. Mikäli pysäköintiongelmia on yksityisen palveluntuottajan osalta, kaupunki voi ensin neuvoa ja ohjata palveluntuottajaa esim. hankkimaan Kuopion Pysäköinti Oy:n asiakaspalvelusta käyttöön pysäköintilupia. Yrittäjille on myytävissä mm. yrityspysäköintilupa, joka oikeuttaa pysäköimään kaikilla katualueiden maksullisilla pysäköintipaikoilla luvan voimassaoloaikana. Lupa on voimassa vuoden ja sen hinta on 200,00 euroa. Edelleen Kuopion Pysäköinti Oy:n hallinnoimista pysäköintilaitoksista voi hankkia ns. kuukausipysäköintilupia. Tarvittaessa yksityisen palveluntuottajan pysäköintiongelmia voidaan ratkoa yhdessä kaupungin kanssa ja yhteistyössä kotihoidon, vammaispalvelujen, liikennesuunnittelun, pysäköinninvalvonnan ja tilapalveluiden kanssa. Oletettava on, että hoitopysäköintiluvan käyttöönottoon ei liity suurempia pysäköintiongelmia, koska ehdotettu hoitopysäköintiluvan käyttöönotto parantaa olennaisella tavalla kotihoidon työtä tekevien tahojen pysäköintioikeuksia tonttialueilla.

Valmistelun yhteydessä erilaiset pysäköintimahdollisuudet on käyty läpi alueittain ja osin on löydetty ratkaisuja ja helpotusta mahdollisiin kotihoidon työhön liittyviin pysäköintiongelmiin jo nykyisillä liikennejärjestelyillä. Useinkaan kotihoidon työtä tekevä ei ole saanut ohjeita asiakkaan lähialueella olevista muista pysäköintimahdollisuuksista.

Tämän vuoksi kotihoidon työn suunnittelussa tulee entistä enemmän ottaa etukäteen huomioon myös pysäköintimahdollisuuksien selvittäminen ja mahdolliset pysäköintitarpeet tulee ratkaista ohjeistuksien kautta. Työn suunnittelussa tulee huomioida mahdollisuuksien mukaan myös viisaan liikkumisen tavat. Myös pysäköinninvalvonta voi tarvittaessa auttaa kotihoidon työntekijöitä pysäköintitarpeiden ratkaisemisessa.

Työryhmä esittää, että hoitopysäköintilupa otetaan käyttöön 1.1.2021 alkaen. Hoitopysäköintilupaa on oikeus käyttää vain kotihoidon työhön liittyen, lupa on maksuton ja ajoneuvokohtainen sekä lupa on voimassa kalenterivuoden. Hoitopysäköintilupaa olisi oikeus käyttää kotihoidon työssä vain kotiin vietävien palvelujen ja hoitotehtävien suorittamisen ajaksi. Hoitopysäköintilupa on tarkoitettu lyhytaikaiseen pysäköintiin ja yleensä tämä tarkoittaa 30-60 minuutin mittaista pysäköintiä. Pitempiaikaisesta pysäköinnistä on sovittava erikseen kiinteistön kanssa tai käytettävä muita pysäköintitapoja. Pysäköinninvalvonta ja liikennesuunnittelu yhteistyössä laativat ohjeistuksen hoitopysäköintiluvan käyttöön.

Hoitopysäköintilupa edistää kotihoidon työn tehokkuutta ja mahdollistaa paremmin varsinaisen palvelu- ja hoitotyön suorittamisen, kun pysäköintipaikan etsimiseen ei mene yhtä paljon työaikaa.

Vaikutusten arviointi

Hoitopysäköintiluvalla ja sovitulla järjestelyillä helpotetaan kotihoidon työntekijöiden kotikäyntien pysäköintiä ja vähennetään pysäköintipaikkojen etsintään liittyvää turhaa ajamista sekä vapautetaan työaikaa varsinaiseen työhön.

Hoitopysäköintiluvan käyttöönotto on ilmastopoliittisesti positiivinen.

Esitys

Esitän, että Kuopiossa ei oteta käyttöön tieliikennelain mahdollistamaa kotihoidon pysäköintitunnusta.

Esitän kuitenkin, että kaupunki päättää ottaa käyttöön 1.1.2021 alkaen kalenterivuositain myönnettävän maksuttoman hoitopysäköintiluvan. Hoitopysäköintilupa oikeuttaa kotihoidon työtä tekevän pysäköimään sopimuksen tehneen kiinteistön alueella kiinteistön omistajan/haltijan osoittamalla tavalla.

Esitän vielä, että tämä päätös määrätään kuntalain 143 §:n mukaisesti heti täytäntöön pantavaksi mahdollisesti muutoksenhausta huolimatta.

Valmistelija

Hanna Väätäinen

Mika Mäkräinen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 5318

puh. +358 44 718 5012

Päätösehdotus

Apulaiskaupunginjohtaja Jari Kyllönen

Lautakunta hyväksyy apulaiskaupunginjohtajan esityksen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Merkitään, että lakimies Mika Mäkräinen ja suunnitteluinsinööri Hanna Väätäinen poistuivat kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen.

KUOPIO

Kuopion kaupunki
Kaupunkirakennelautakunta

Pöytäkirja

16.12.2020

18/2020 7 (7)

251 §